

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre . . .	8 frt — kr.
Negyedévre . . .	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre . . .	10 frt — kr.
Negyedévre . . .	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre . . .	12 frt — kr.
Negyedévre . . .	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, márczius 17.

Reflexiók.

Lezajlottak az ünnepélyek ország-szerte. Talán több külső fényvel, mint gondoltuk, talán kevesebb igaz lelkesedéssel, mint reméltük, de lezajlottak. Az ifjuság hagyományosan elől járt a vezetésben, a kormány körök hagyományosan távol maradtak, tegnap még dicsértük az elsőt, kárhóztattuk a másodikat, ma pedig szép csendesén bevonjuk a zászlót, megtisztogatjuk az ablakot a kivilágítás-kor rácsöpögött millitől s folytatjuk a rendes hétköznapi szürke életet a hol elhagytuk.

Igy van ez évről évre. Az idén mindössze egy kis kivilágítással volt hosszabb a program, egyebekben olyan volt, a milyen volt tavaly és a milyen lesz jövőre.

Megszoktuk, megteszszük.

Tagadni nem lehet ugyan, s nem is akarom kétségbe vonni, hogy van a megszokás mellett még egy elem, a mely ez ünnepélyeket létrehozza: a lelkesülés. Igen ám, de ennek a lelkesülésnek tulajdonképpen nincs tárgya. Magasztalják a szónokok márczius 15-ét és mint ezzel kapcsolatos dolgokat a 48-as alkotásokat. Pedig bizony Petőfinek, Jókainak s ifjú társaiknak nem volt több részük pl. a jobbagység felszabadításában, mint akár nekem.

A szabadság, egyenlőség és testvériség nem márczius 15-én született meg és

midőn ezeket márczius 15-éhez fűzzük, ellene mondunk a történelemnek, valót-lanságért, képzelmünk alkotásaiért, semmiért lelkesülünk.

És mégis így van ez helyesen.

Alábbi sorokban megkísértem kimutatni azt a helyet, a mely márczius 15-ét a történelem és jog világában megilleti. Talán nem lesz kárba vesztett fáradság az ünnepi hangulat eloszlása után erről is gondolkodni. És mikor megtaláltuk az eredményt, akkor fogjuk csak igazán belátni, mit és miért kell márczius tizenötödikén ünnepelni?

Érzem ugyan erőm csekélységét a feladathoz mérten, de a fogatkozásokat talán ellensúlyozni fogja az a tiszta lelkesedés, melylyel tárgyammal foglalkoztam s a jó szándék, hogy a legjobbat nyújtsam, a mi tőlem telik.

Két nézetet hallunk e tekintetben lépten-nyomon. Egyik szerint márczius 15. 1848. legfontosabb napja. Innen indult ki az a hatalmas mozgalom, mely Magyarországot a modern állam színvonalára emelte, mely a szabadság, egyenlőség és testvériség sugaraival be-ragyogta a nemzetet s egygyé tette a magyart. — Valami igazság van benne.

A másik mosolyog az ilyen nagy mondásokra. Szerinte márczius 15. csak »paraplé forradalom«, a hogy Széchenyi gunyosan nevezte. Egy kis tüntetés, a melynek érdeme, hogy vért nem ontott, de bizony a 48-as alkotásokat semmivel sem vitte közelebb a megvalósuláshoz, mert azok márczius 15. nélkül éppen úgy

szentesítést nyertek volna. — Ebben is van valami igazság.

Ha szorosán a történelmi tényekhez ragaszkodunk annyit el kell ismernünk, hogy a 48-as alkotásokat legkevésbé sem márczius 15. hozta létre. Létrehozta az egész magyar nemzetnek negyedszázados harca, csodálatra méltó békés küzdelme saját uralkodó házával. Már az 1790—91-iki híres reformországgyűlésen találkozunk némely előfutárjaival. A mozgalmat a francia háborúk s az annak nyomán támadt reakció elnyomhatták ugyan ideig-óráig, de nem örökre. Éppen a mikor az új eszmék hazájában, Franciaországban a zsarnokság diadal ünnepe ültetett, akkor kényszerült Ferencz király összehívni az 1825-iki országgyűlést, melyből kiindulva, fokról fokra haladva a korszerű alkotások terén, 1848. nemesi országgyűlése az újítások egész sorával feltette a koronát 25 év munkájára s egyuttal a magyar nemeseknek minden harci babérnál szebb dicsőséget szerzett. A szabadság, egyenlőség és testvériség sugara hamarabb és hatályosabban ragyogtak szét Kossuth Lajos ajkairól Pozsonyban, mint Jókai 12 pontjáról Budapesten.

Maguk a kor vezérférfiai is ebben a nézetben voltak. Innen Széchenyi fenti gunyos szavai, innen Kossuthnak kissé kemény beszéde, melylyel a fővárosi küldöttségnek márcz. 19-én válaszolt: »Nem egy város, hanem az összes nemzet az, melyet illet az ország sorsáról ítélni... s e nemzet elég erős és hatalmas el-

A „TISZANTÚL“ TARCZAJA.

Az én csillagom.

Írta: Mendelényi Béla.

Mennyi idő is mulhatott el azóta, hogy *Honort* nem láttam? Nem tudom. Csak annyi bizonyos, hogy sok, nagyon sok; talán egy hét is. Tömerdek töprengés, tusakodás és aggodalom közt telt le ez az idő.

Mert akármerre néztem is, akármit gondolkodtam is, csak oda jutottam mindig, hogy nekem dolgom van, okvetlenül van, ott, a Kolozsvári-utczában. Csak azon tündöttem, hogy ugyan miféle fontos teendők várnak ott reám.

Tisztára tótágast állt bennem minden józanság. Beismerem; hiszen minden holdkóros beismeri azt, hogy veszedelmes hajlamai vannak holmi éjjeli sétákra. De hát azok sem esnek kétségbe ezen az állapoton, — én sem. Azután meg vannak örültségek, a melyek határozottan kedves hatással vannak az emberre.

Nos, az én állapotom ugyanilyen volt; örült és kedves.

Különb is ne higyjék, hogy nem küzdöttem ellene. Bizony, küzdöttem. Nem ideges

embernek való állapot ez, nem visz jóra, — gondoltam. Lebirom, elnémitom ezt a folyton zaklató érzést és nyugodt leszek, mint eddig voltam, mindig.

Es új volt ez az érzés, csodálatosan új. Határtalanul hatalmas és erős, édes.

Mennyire lefoglalt, mennyire rabbá tett. Es mennyire átalakított.

Semmi nyoma a rajongásnak és semmi nyoma a lelkesültségnek; de tartós, erős szuggeszció. Ez, ez lehetett.

Mondom, hogy mikor már vagy nyolcz napig nem láttam, nem tudtam tovább osztogatni lelkemben az igazságot.

Elmegyek, ha csak a házukig is, de elmegyek.

Hiszen így megbolondulok tisztára, nincs mód, hogy kikerüljem ezt a veszedelmes állapotot.

Megint nekiindultam hát.

Most is siettem, most is hirtelen állottam meg a kapu előtt.

És esend volt ott bennt, a kisudvaron. — Csend és hideg, mint künnt, az utcán. Kerestem a csibéket, a buksi fejű apróságot. Nem láttam egyiket sem.

Megint az ablak felé kerültem.

A függönyök fel voltak huzva, a virágok

ott viritottak az ablak mögött. Pelargoniák, fuksziák voltak; most már láttam ezt is.

Bizony nem illik az ablakon bekandikálni, gondoltam és — nagy lopva bekandikáltam mindjárt az első ablakon.

Amint a délutáni napfény rézsutosan be-sütött az ablakon, tisztára láttam, hogy a szoba üres. Az ágyak bevetve. Mindenütt rend, tisztaság; rettenetes üres rend és bántó üresség.

En legalább meghökkenem. Benéztem azután a másik ablakon is. Ujra csak azt láttam, a mit az imént.

Talán lélekzetvételeg sem tartott s már kopogtam a konyhaajtón. Be volt csukva.

Nem tudom, a napra borult-e hirtelen felhő, vagy hamu-eső hullott, de előttem homályba borult az egész világ. Ott álltam, a konyhaajtó előtt; tanácstalanul, bambán és kétségbeesve. Egyetlen gondolatnak nem voltam ura. Nem, hiszen az a körülmény, hogy hiába kopogtattam ezen a jámbor, kis ajtón, tökéletesen romba döntött bennem minden érzést és gondolatot. Ilyen lehet a villámcsapás, a szél-ütés és minden, a mi hirtelen jön, irtózatosan rombol és nyomban öl.

És alig, hogy életre keltem abból a szörnyű állapotból, a kinzó kérdések egész özöne tolatkodott elém.

Aranyi és Róth
Nagyvárad, Zöldfa-utca 36.

A tavaszi idény beálltával ajánlják a legjobb minőségű fekete, barna és zöld cipőket a legolcsóbb árban. — Valódi „Ita“ és „Pichler“-féle kalapokat. — Nyakkendő különlegességek, kész fehérneműek a legszebb kivitelben.

tiporni mindenkit, minden egyest, egyes kasztot és egyes *municipiumot*, melynek gondolata jöhetne ellene szegülni. Kossuthnak némileg fenyegető szavai azt mutatják, hogy ő Pesten hajlamot látott Páris utánzására s valóban a »közcsendí választmány« nem egy intézkedése ilyes szándékokat árul el; de alkotmányjogi jelentőséget márczius 15-nek s Budapest véremléküli forradalmának maga Kossuth sem tulajdonított.

Sőt mi több, ilyesmit maguk a márcziusi ifjak sem állítanak. A 12 pont kívánja ugyan, hogy legyen szabadság, egyenlőség, testvériség, de biz az csak pium desiderium maradt az országgyűlési törvény szentesítéséig, akkor pedig egyszerre életbe lépett. Ugyanez áll a 12 pont mindenikére, kivéve kettőt.

Két pontot vitt keresztül a nép azonban: a nemzetőrség felállítását és a sajtószabadságát; óriási lelkesedéssel üdvözölték annak idején mindkettőt.

A mi az elsőt illeti, én — őszintén megvallom — nem tudok csöndes mosoly nélkül gondolni azokra a békés nyárs-polgárokra, kik egyszerre tűzbe jönnek, felragadnak valami ócska muskétát vagy diszkardot, tollas kalapot s arra halálfejt tesznek, elnevezik magukat »halálfejes« vagy más ilyen hangzású csapatnak, ropant komoly képpel naponkint gyakorlatokat tartanak s szentül meg vannak győződve, hogy ők most valami hallatlan fontos ténykedést végeznek az állam szervezetében. No de ez így volt Európa szerte s ha a bécsi polgárnak jól esett végre rettentően fölfegyverkezni, a pestitől sem lehet rossz néven venni.

Nagyobb jelentőségű a második vivmány, a sajtószabadság. Alkotmányjogi szempontból ugyan vivmánynak nem merném ezt sem nevezni, hiszen a cenzurát magyar törvény soha el nem ismerte, soha be nem cikkelyezte, idegen élösi volt az nálunk, melynek kiűzésére nagyon elég volt egy fegyvertelen tömeg. Midőn tehát ez a tömeg a helytartótanácsból a cenzura ettörlését kiereszkolta, semmi

ujat sem alkotott, hanem egy önkényes visszaélést szüntetett meg s a jogos régi állapotot állította helyre.

Hanem morális szempontból tekintve a dolgot, egészen más képet nyerünk. Nem tudok magamnak lélekemelőbb látványt képzelni, mint ezt a maroknyi embersokaságot, mely egy szavával százados visszaélést minden szenvedélyes kitörés nélkül megsemmisít. A sajtó szabadságának békés helyreállítása: ez márczius 15. saját képpi eredménye.

Ugy de ez, 1848 többi alkotásainak nagy tömege mellett, melyek már egyenesen alkotmányjogi vivmányok, elenyésző csekélység. Miért ünnepeleink tehát éppen márczius 15-én?

Ennek csak egy oka van és ez ismét márczius tizenötödike erkölcsi magasságában rejlik. Ez volt az első eset, hogy nem nemes magyar emberek a köz javára valamit a hatalommal szemben kezdeményeztek s kezdeményezésüket siker koronázta.

Azok az örökké ragyogó betűkkel feljegyzett események, melyek márczius 15. után következtek, szintén erre a napra sugározták vissza fényüket, úgy hogy ma már 1848-at márczius 15. eseményei nélkül elképzelni sem tudjuk. Innen van, hogy forradalmunk minden dicsőségéről, az alkotmányi vivmányokról éppen úgy mint a harci diadalokról megemlékezünk egy napon: márczius tizenötödikén. Sőt eszünkbe jut a gyász, a megaláztatás, hogy a bosszu érzetétől lángra gyúlva, annál nagyobb lelkesedéssel ünnepeleink meg azt a napot, melyen a magyar nép először mert az idegen hatalommal szemben *tenni*. Így az egész dicső korszak egy naphoz fűződve, örökre, kitörölhetlenül megmarad az egész nemzet szívében. Már pedig amely nép tudja multját, az hisz jövőjében is és kész azért munkálkodni.

Hadd maradjon tehát az a lelkesedés továbbra is úgy, ahogy eddig volt: szorosán meghatározott tárgy nélkül. A kik pedig ismerik a történelmet és jogot, fe-

lejtsék el azt márczius 15-én és lelkesedjenek a napnak erkölcsi jelentőségén.

R—r.

ORSZÁGGYÜLÉS

A képviselőház ülése.

Budapest, márczius 17.

A mai napot a uemzeti párt foglalta le. *Makkfalvay* tartalmas és gyújtó beszédje után *Horánszky* súlyos buzogánya következett. Ez a mély tudású ember, aki tele van statisztikával, logikával, és talpraesett gyakorlati értékkel bíró ideákkal, egyike a legfárasztóbb szónokoknak. Beszédje monoton egyhangúságban ömlik belőle. Hangja stereotyp egyformasággal száll le vagy emelkedik följebb. Az újságíróktól elfordulva beszél, így minden szavának, minden mondatának csak a felét lehet érteni. Megfeszült figyelemmel kell ellesni szavait, s néha csak abból tudja meg az újságíró, ha valami érdekeset mond, hogy kitör rá a tetszészaj. Ez a tetszés zaj ma csak a beszédje végén tör ki. Még pedig nagy szenvedéllyel különösen a néppárt részéről, melynek sorából ingerületen hangzott ki e név *Rossival*, *Rossival*.

Szilágyi Dezső elnöklése alatt folytatták az

appropriáció

tárgyalását.

Első szónok *Makkfalvay* Géza: A nemzeti eszme terjedésével, a nemzeti szellem fejlődésével foglalkozik. A magyar nemzeti politika feladata, hogy e hazában a magyar nyelv minél nagyobb tért hódítson, hogy itt ne nemzetközi, hanem magyar műveltség keletkezzék, hogy a nemzetiségek arra a tudatra ébredjenek, hogy ez az igazi hazájuk. Saját létünket idebenn biztosítani, a magyar nemzeti jelleget az ország úgy kül, mint belföldi vonatkozásaiban kidomborítani. 48 előtt a nemesek alkották a magyar nemzetet, kik mindenkor hazafiak voltak.

Magyar birtok idegen kézben.

A kormány mindenféle törvényeket alkot, de azért a magyar földbirtokot nem tudja megővni, mert különösen az utóbbi időben oly

Hova lettek? elmentek? visszajönnek? mi van velük? és vele? vele?

De ki felelt volna erre a kérdésre?

A kis udvar üres volt és hangtalan; a a négy oronabokor zizegett csak a hideg szélben.

Két ajtó nyílt az udvar hátsó részéből. Az egyiknek üveg ablaka megett egy csuf vén asszony arcát láttam.

Két lépést tettem, hogy odamenjek és feleletet kérjek tőle. De oly mohó kíváncsisággal meredtek reám az asszony szemei, oly bántó kandisággal, hogy nem mentem oda, az ajtóhoz.

Avagy kérdezhettem volna ezt az alakot, ezt a visszataszító csuf alakot? Eláruljam előtte, hogy mily rettenetes bizonytalanságban gyötrődöm; hogy a kétségbeesés valósággal fojtogat és hogy megnevezhetetlen az az éles fájdalom, a mi tép és marcangol?

Hiszen nemcsak, hogy másképp magyarázná a dolgot, hanem talán örülne is annak, hogy gyanuba keverhet engem is, *Honort* is. Nem adok erre okot; nem, míg élek.

Lám, már is mily mohón kapott az alkalmon, hogy kitudjon tőlem valamit Igen, mert a míg én ott álltam az udvar közepén, mig ott tépelődtem, hirtelen kinyitotta az ajtót és rám kiáltott:

— *Sóvári*-ékat tetszik keresni?

Aztán, további feleletre sem várva, folytatta:

— Nincsenek itthon. Elmentek. El ám.

Vagy másfél órája lehet. Sétálni mentek a lelkeim.

— Sétálni? kaptam a szón én.

— Ugy ám, a gavallérral. A gavall...

Itt megakadt az eleven kelep; megakadt, mert irtózatoss lehettem, a mint rámeredtem. Oh, micsoda undok öröme volt ennek a vén sáttánnak abban, hogy megforgassa bennem a kést!

Tudtam, éreztem, hogy csakis rosszat mondhat. De hogy ily végtelenül gyalázatos legyen azt nem hittem volna felőle.

Hát ez már tudja azt, hogy mennyire rabja vagyok *Honor*-nak? Ez már tudja, hogy az egész világ, minden, de minden csak *Honor*-ban összpontosul és nekem nincs más, drágább, édesebb, imádatosabb ezen a földön, csak *Honor*? Hát szóltam én erről valakinek egy szót is? Vagy az arcomra írja ez az óriási iudulat, a mely bensőmben uralkodik?

Rettenetes! De úgy kell, hogy legyen. És ez, ez az asszony ime már vissza is élt azzal, hogy titkomat tudja. Nem marad már titok. A szél szét nem hordhatná jobban, mint a hogy ez az asszony hirt költi majd.

Ugyan milyen formában is? Talán így: A *Sóvári* leánynak megint udvarlója akad. Valami újságíró-forma. Az a magas, barna, a ki mindig náluk lebzsel, mikor nincs ott a másik.

Vagy talán nem így lesz? Hát van a világon olyan dolog, a mit a pletyka nyelv el nem érne, be ne piszkítana és meg ne hurcolna. Hiszen ha ott a másik, a gavallér!

Mit mondhatott volna szörnyűbbet ez az asszony, mint a mit a gavallér szóval mondott?

Hiszen láttam az arcán, hogy milyen örömmel mondta ezt a gyilkos újságot. Örült a lelke, hogy egyszerre két felé is lecsaphatott.

Honort akarta letenni előttem, hogy miért, azt nem tudom. De hogy jó helyen kezdte, az bizonyos. És magamat nem kiforgatott-é egész valómból?

Bizonyos, hogy nem ismer; bizonyos, hogy *Honor*-ékat is csak hirből ismeri. És mégis mily tudója, látója lett ennek a benső, rövid ismeretségnak és mily szörnyű eszközei vannak ahhoz, hogy tönkre tegye az ismeretséget, mindjárt most, a legelején.

Aztán újra elkezdte az az asszony:

— Igen, majd mindennap kísétálnak. Mindig hárman, mert a gavallér az velük van, későn, korán. Meg hát sokat forgolódott a házban, mikor az asszony beteg volt. Hát az orvosolta az asszonyt. No, ezek meg szegények, mint a templom egere, hát bizony nagyon is szívesen...

Itt megint abbahagyta. Abbahagyta, mert ütésre emeltem az öklömet.

Oh oly végtelen undorodás, oly vad harag fogott el, hogy ölni tudtam volna, szemhunyorítás nélkül.

Ha még egy szót szól, talán ott ütöm le, nyomban.

Látta bizonynyal, hogy ebben a szándékban vagyok, mert megszeppenve hátrált vissza

irányt lát a kormány, a mely a földbirtokot a nemzetközi tőke rombolásai pusztításának dobja oda. Nem azokra czélok itt, kiknek nevük nem magyar, de érzéseikben, szívükben magyar hazafiak, hanem azokra, akik külföldről jönnek ide tőkékkel és evvel itt a földbirtok kizsákmányolására törekcsenek és ha megszedték magokat, távoznak. Ezek birtokaik jövedelmét a külföldre viszik, idegen embereket alkalmaznak birtokaikon, a levelezés német nyelven folyik. Hogy milyen hasznos ez a magyar hazára, az nagyon világos.

Egy izmos közép birtokos osztály létezését kell lehetővé tenni. (Ugy van, ugy van balfelől.) Ipar és kereskedelmi téren is azon kell lennie a kormánynak, hogy a nemzetközi vállalkozással szemben a magyarságot hozza diadalra. (Ugy van, ugy van balfelől.) A vidéki városok a magyarság focusai. Ezeket kell ipar emelése által s minden lehető módon emelni. Első sorban kell itt Erdélyre gondolni, melyben a székelység, ez a munkás és ügyes faj lakik. (Ugy van, ugy van balfelől.)

A székely kivándorlást az ipar fejlesztése által kell megszüntetni. Erősíteni kell a székelységet, a magyarság végvárát, hogy elég erős lehessen az idegen törekvéssel szemben.

Statisztikai alapon bizonyítja, hogy a magyarság fogyásával szemben milyen rohamosan szaporodik a német faj mindenütt. Az iskolák nem képesek a magyarságot teljesen megvédelmezni, más eszközökről kell gondoskodni. (Ugy van.) Ha a nemzetiségek azt látják, hogy a magyar állam, ahol mint ilyennek kell föllépnie, gyáván visszavonul, s ha látják, hogy zászlóinkat, színeinket mindenkor büntetlenül gyalázzhatják, akkor nem lehet kívánni tőlük, hogy a magyar államot tiszteljék, az a magyar állam nem fog akkor imponálni nekik. Az eszmének háttérbe kell szorítani a pártszempontokat s a magyar kormány elsőkötelessége, hogy teljesen magyar legyen és ezt vallja fölfelé is. (Tetszés, ugy van.)

Magyarországban egyik részen kivételes állapotok vannak. Az első segélynyújtás után törekednünk kell az általános orvoslásra. Legyen Magyarországon a jog, igazság és erkölcs uralma! (Élénk tetszés, zaj és taps a baloldalon.)

Kizsákmányolt ország.

Horánszky Nándor: Sorra veszi az ország bajait, melyeket csak fokoz az, hogy a kormány tanácsalánul áll. Polemizál ezután Lánzy Leó beszédével, melyet a pénzügyminiszter megjegyzés nélkül hagyott s melyben Lánzy Leó az ország gazdasági erejét erős fejlődésre képesnek tartja, sőt expenzív erejét nagyobbíthatónak mondta. Ezek azok az elvek és érvek, melyeket

Ausztriából hallunk a kvótánk emelése végett. Ezzel szemben kérde, hol van az expanzív erő? Talán az adókban? Vagy a gazdasági viszonyokban? Szérencsétlennek találja az elvek indoklását is: a takarékpénztári betétekből való konzekvenciát. Mert Lánzy a megtakarítást a kamatokkal együtt tüntette fel. Ellenben igen nagy különbség van s azonnal kisebbnek tűnik föl a »megtakarítás«, ha kamatok nélkül, csak az új betéteket számítjuk. Nincs Európában ország, ahol a megtakarított vagyon kevesebb lenne, mint Magyarországon. Másutt, a magas kamatokat tekintve, valóban megtakarított tőke a takarékpénztárakba tett tőke, mert ebből megélhet a tulajdonosa. De nálunk nem, nálunk az a tőke csak forgó tőke.

Szól ezután arról, hogy az adó-befizetések föl milyen következtetést lehet vonni az ország anyagi jólétére. S hivatkozik a strassburgi érsek jelentésére, a ki azt mondta királyának:

— A nép füvet eszik, mint a juhok, — de az adót befizette. (Derűtség.) Minálunk is befolyik az adó, de nálunk is hasonló viszonyok közt. Ez az ország teljesen ki van zsákmányolva. Ne adja Isten, hogy még egy olyan inség jöjjön, mint egyszer már volt, mert akkor szomorú állapotok fognak itt előállani. Reserv tőkéknek kellene rendelkezésre állani ilyen nagy kamatis esetére, pedig e tőkékkel nem rendelkezünk.

A bajok oka.

Ezután a mai helyzetet festi. Nyerstermékeink kivitele ugyszólván lehetetlen, mert az osztrák védvamos politikának árát Magyarországnak kell megfizetni. Szól a földbirtokok mai helyzetéről. 15—20 esztendőn át botlás botlás után idézte elő a nép elkeseredését, halmozta össze azt a gyuanyagot, melyre csak gyufa lehet, hogy felrobbanjon. (Tetszés a baloldalon.) Mindenre volt pénz, Vaskapura és másra, csak arra nem, hogy a nemzet gerinczét elzülteni ne hagyják. (Taps a balon.) Tessék a kis- és középirtok terheit konvertálni törvényhozás útján (Élénk tetszés a balon). Mi akadály lehet annak, hogy a viczinális vasutak értékpapirjait az állam összeszedje, visszatérítési jogát érvényesítse, hogy ezeknek az elsőbbségi papirok nyereségtöbbletéből, a mely a kibocsátás óta megkétszereződött, kárpótolja a kárvalott községet (Derűtség a baloldalon).

A bajok lassan-lassan szaporodnak. Ha egy országot politikai csapások érnek, azt erejénél fogva kiheveri, de ha folytonos gazdasági csapások érik, mely erejét meríti ki, nem tudja mi lesz az országgal, mely számra és erőre nézve ugyis kicsiny.

A legnagyobb undorral van eltelve, ha az

ország közállapotait nézi. (Ugy van! Ugy van! baloldalon).

Hol az etika?

A kormány etikája nem különb, mint azon széthuzó elemeké, a kik a mai helyzetet előidézik. Mi etikája van ennek a többségnek? Mikor maga az igazságügyminiszter ur, a ki a törvény hivatott öre, maga a legrutabb választási visszaéléseknel odaáll és laborál. (Viharos ugy van, ugy van baloldalon). Soha rosszabb politikát az uralkodó ellen eddig el nem követtek. Ezek azok a szempontok, a melyeknek alapján a költségvetést meg nem szavazza és erre nézve határozati javaslatot ad be. (Éljenzés a baloldalon).

Szünet után Tisza István *Horánszky* szemére lobantotta, hogy a kisbirtokosokat tendenciozusan izgatja a kormány ellen. Felszólítja a nemzetipártot, hogy támogassák a kormányt (*Bartha*: ingyen?)

Tisza: Siralmas gondolkodásra vall ez a közbeszólás! Ezután *Zichy* tamadja.

Bartha személyes kérdésben azt feleli, hogy *Tisza* előbbi válasza azt jelenti a közéletben, hogy *Bartha* egoista, *Tisza* idealista (kaczagás, taps.) A közvélemény tudja, hogy mit értek ingyen alatt.

Tisza bocsánatot kér hevevégeért, de politikai értelemben is siralmas gondolkodásra vall a közbeszólás.

Budapesti divatlevél.

Márczius 17. 1898.

Bármily különböző is legyen az ideai divat a tavalyitól, egy közös vonásuk minden tavasszal visszatér, egy domináló virág: az ibolya alakjában, mely épp ugy ellepi a magas tetejű bécsi Girardi-kalapot, mint a szögletes bolerát, a nagy karimás facont épp ugy mint a párisi tocquot és capottot. Leginkább az utóbbit, ezt a szeszélyes alkotását a francia divatnak, mely bizony alig is nevezhető kalapnak, nem lévén egyéb egy csomó virág, pár selyem vagy gaze-szallag-slupfui és a mai nap-ság elengedhetetlen strucz- vagy paradicsom madártoll csokornál. Pedig mily jól állnak ezek a graciózus, igazi forma nélküli semmiségek egy finom gondosan fésült női fejen, divatos, nagy pettyes, színes fátyollal lekötve,

Nem csak a kalap virágdíszében, de a tavaszi kelmék színárnyalataiban is vezér-

az ajtóba, a mit azután be is tett maga előtt. És ott, az ablak mögött nézett, lesett és vigyázta, hogy mit teszek.

Hát mit tettem volna egyebet, mint azt, hogy sarkon fordulva, kitámolyogtam az udvarból.

Tökéletesen lebert a fájdalom.

Mentem, csak mentem, mint az alvajáró, és néztem, mint tűnik odébb lábom alól a föld. Neki mentem vagy nyolcz járó-kelőnek. A kilenczedik azonban megállított, — ezzel:

— Jó napot *Buksy*!

Megriadtam, föltekinttem és *Honort* láttam. Élesen néztem az arcába. Megint ott láttam az örömet, a benső örömet. Ha csak ezt láttam volna!

De ott állott mellette anyja, a mint fáradtan leánya karjára támaszkodott és balról a gavallér.

Ezt, ezt néztem meg legjobban.

Vöröses szőke, középtermetű, fiatal ember volt. Mikor megemelte a kalapját, ritkás haját láttam feje bubján. Koczás ruhában volt; gomlyukában egy szál piros szegfü. Még ha orcsiptetője nem is lett volna ellenszenvesebb alak. Mert mosolygott mikor bemutatkozott.

— Doktor *Mándi* Akos vagyok, — mondta orrhangon, nyujtva a szót.

— Én meg *Buksy* vagyok, mondtam rekedten.

Mit nevetett ez a pupák? Mit nevetett rajtam? Minden szimpla alakzat nevetni szokott, hát ez is.

Aztán *Honor*-ra néztem.

Most már nem mosolygott, mint az imént. Tágra nyílt szemében ott látszott a megdöbbenés.

Ahán!, hát észrevette ő is.

— Szívöböl gratulálok, asszonyom, hogy teljesen jóra fordult egészségi állapota, — szóltam hirtelen *Sóvárínéhoz*.

— Köszönöm, köszönöm. Hála Istennek, most már jobban vagyok. Már vagy öt nap óta ki is járok az utcára, Fáraszt ugyan a séta, de jót tesz. Magam ugyan nem mernék rá vállalkozni, még most; de *Honor* és a doktor úr kíséretében már egészeu más.

— Nálunk volt, ugy-e? kérdezte *Honor*

— Igen.

— Nos és bejön most, ugy-e?

— Nem.

— Miért?

— Máshová kell mennem és ott várnak.

Ezt mondtam. Keserűen és gorombán.

Honor volt az egyetlen, aki megértette azt a »várnak« szót, — mert míg a mama sajnálkozott, a doktor meg valami banális frázist mondott, addig *Honor* nem szólt semmit.

Tudja a manó, olyan vad örömet okozott hogy szomorúságot láttam az arcán.

Héj, csak azt tudtam volna, hogy ez a gavallérként szereplő doktor milyen gavallérja *Honornak*? Mindenképpen csak ezt szerettem volna tudni.

Hiszen belekötök, belekötök akárhol. De

simán nem megyünk el egymás mellett. Ezzel a biztos tudattal roppantottam össze ujjait, mikor a bucsuzásnál kezét fogtam vele.

Honor mondott még valamit, ennyit:

— Kire haragszik?

— Magamra, mondtam keményen és megszorítottam piczi kezét.

— De megbékül ugy-e?

— Nehéz dolog az.

Aztán elváltunk. Ők jobbra, én balra. És amint sietve siettem végig a hepe-hupás Kozsvári utcán, keserű érzéssel szívemben, ugy tetszett, mintha romok közt járnék, hol csak egyetlen hang hallható, a szél zugása. Zugott a szél, de csak azért, mert a szívem volt bánatos.

Sütött a nap, de nem volt fénye.

Kietlen volt körülöttem a világ, kietlen és rideg, mert hiszen pusztulásnak indult bensőmben minden nemesebb érzés.

Oththon pedig irtottam, törtem mindent, a mi a kezem ügyébe akadt.

Törtem, igen, mert sirni nem tudok.

Pedig most lett volna okom, az igaz, mély bánat könnyeit hullatni.

Hiszen a legdrágább kincsem, az én csillagom fényére borult homály, bántó, sűrű homály.

Most tudtam csak, hogy minő hatalmas a sziv szava, az emberi, nagy, önző szivé.

szerepet játszik a lila, szürke és drap. Különösen kedveltek a barége és lüszter-szerű selymfényű kelmék; a tompa, fénytelen szövet éppenséggel divatját multá. Csupán blonseknek igen divatos a posztószőrű, Senetian nevű ujdonság, mely különösen világos műanceokban, ugymint korállpiros, szürkéslila, galambszürke vagy zöldes drap igen elegánsan fest. A rikitó piros hiába iparkodik az idej színek skáláján az első helyre felvergődni; igen elvetve találkozzunk oly merész hölgyekkel, kiket feltűnési vágyak készítenek ilyen, parasztosan mondva, legénybolondító ruhában (vagy enyhébb esetekben ily kabátban) az utcán végigsétálni. Hiába, minden jó izlésű nő kerüli a feltűnő színeket és formákat, különösen ha — gyalog jár. A rikitó ruha megjárja a szalonban vagy kocsiiban, de semmiféle körülmények közt nem való a járdára.

A mi az idej felöltöket illeti, erősen vetélkedik egymással a cape és a kabát, melyeknek azonban mégis van egy közös jellegük: a sokféle zsinóros és gyöngyös paszománt. Karesu fiatal hölgyek jól tesznek, ha inkább a jacquetnek adnak előnyt, mely legjobban juttatja érvényre a szép és elegáns termetet — s a gallér viselését átengedik az idősebb, meglett és megtermett generációnak. . . . Mint a téli kabátban, úgy a mostani tavasziban is divatos a pöttyögős, derékban övvel összefogott orosz bluz, sokkal szebb azonban ennél a félig bő, nagy nyitott hajtókájú kabátka, melyből elől kokettül előkandikál a csipkés, világos selyem betét. A színek dolgában legegánsabb a szürke és drap tavaszi konfectió; azonban nem riadunk vissza az élénkebb, pl. ultramarinkék aliozold, sötétlila és bordeaux-teres színektől sem. Gallérok igen szépek láthatók fekete selyem és csipkéből, gazdag gyöngy díszrel. Tán legkevesebbé keresett szín az idén a zöld lesz; ámbár sokan igen nagy reményeket fűznek a zöld czípőhöz, melyről azt állítják, annyira lábra fog kapni (a szó teljes értelmében!) hogy a sárga czípőt egészen leszorítja kiváltságos helyéről a nyári divatezikkék repertoírjában.

Selyemben még mindig nagyon kerészt a schottisch, mely már a juponokra és harisnyákra is kiterjesztette uralmát. Egyáltalán a fekete harisnya mind jobban kiszorítatik a színesek, csikos és koczkások által, a minél azonban igen ügyelni kell arra, hogy a ruha, a szoknya bélése, s a jupon színével kellőleg harmoniáljanak. *Alexandronna.*

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Március 19. Az izraelita nőegylet hangversenye a »Fekete Sas«-ban.
Március 19. Egészségügyi bizottság ülése a városházán d. u. 4 órakor.
Március 19. A Sebes-Köröz vizszabályzó társulat közgyűlése.
Március 20. A 48-as Népkör közgyűlése d. e. 10 órakor.
Március 20. A Szigligeti-társaság ünnepélyes felolvasó ülése, d. e. 11 órakor.
Március 24. A zenekedvelők egyesületének hangversenye, d. u. 6 órakor.
Március 27. A Szigligeti-társaság közgyűlése, d. e. 11 órakor.
Március 27. Haydn oratóriumának előadása a főgimnázium nagytermében, d. e. 11 órakor.
Április 3. A »Biharmegyei Népközlöny« Egyesületi ülése d. e. 11 órakor a megyeházán.

A »vasárnapi népszerű felolvasások« sorrendje:

- Március 20. A »nagyítókról« (kísérletekkel). Tartja dr. Tóth Mihály.

* **Uj egyetemi tanár.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy ő Felsége Demkó György egri érseki lyceumi theologiai tanárt a budapesti tudományos egyetem hittudományi karán az egyházjog nyilvános rendes tanárává kinevezte.

* **Biharmegyei közgyűlése.** Ős Biharmegye tegnap délelőtt folytatta közgyűlését. A tisztikaron kívül alig volt négy-öt bizottsági tag a tágas teremben. Mintegy 200 ügyet tárgyaltak le, de ezek között 150-nél több községi számadás volt. Lanyhán, minden érdek nélkül tárgyalták le a községek testületeinek határozatait.

* **A biharmegyei kör ünnepe.** A »Biharmegyei Kör« hagyományaihoz híven — méltóan ünnepelte meg március 15-ikét a nemzeti jogok, a sajtószabadság kivívásának félszázados évfordulóját. A Klivényi (Petanovics) vendéglő nagytermében 8 órakor nyitotta meg *Bihari* Sándor, a kör elnöke a disz-közgyűlést nagy és szép közönség jelenlétében, kiemelve a nagy nap nagy jelentőségét. Utána *Ritter* Ignác mondotta el ünnepi beszédét telve lelkesedéssel és tüzzel; a közönség lelkesen tapsolta őt. Majd *Schönwald* Arnold megyénk szülötte adta elő zongorán *Poderevsky* Polanaisa és *Chopin* Valse-át meglepő tulnieával és virtuozitással miért bőven kijutott neki a tapsból s számaikat meg kellett újránia. Utána *Földes* Mór olvasta fel Hegyesi Márton »Bihari félistenek« történeti elbeszélését, a mi a jelenvolt közönséget annyira elragadta, hogy a Földes után következő *Kardos* Ede percekig várakozott míg a taps elállt és elszavalhatta Ábrányi Emil »Március 15.« alkalmi költeményét. Kardos Edét, ki a debreczeni színházhoz szerződtek, büszkén vallhatjuk magunkénak, annyi érzéssel és magas szárnyalással szavalta el a költeményt, hogy a közönség töntetösszerű tapsa nem akart véget érni.

Majd *Szigeti* Dezső, *Hubay* Jenő egy tehetséges tanítványa lépett a podiumra és *Schönwald* zongora kísérete mellett játszotta el hegedűn néhány számát Hubay csárda jelenetekből. Játéka mély érzése és alapos készütségre vall; a közönség meg is jutalmazta őt azzal, hogy alig tudott betelni játékaival és számaikat többször meg kellett ismételnie.

Utánna *Könyai* Elemér szavalta el tüzzel és lelkesedéssel Petőfi Nemzeti dalát a közönség viharosan megtapsolta.

Végül *Bihari* Sándor elnök szép beszéddel zárta be a közgyűlést, mire a közönség vacsorához ült. Vacsora közben elsőnek *Jakab* László tartott lendületes beszédet, Kossuth Lajos nagy szelleméről. Töszökat mondtak még dr. *Rózsa* Félix, *Ritter* Ignác, *Osváth* Ernő és mások. Ritter indítványát, hogy Jókai Mórt hazánk koszorus költőjét ez alkalomból táviratilag üdvözzöljük lelkesedéssel elfogadták és a következő tartalmú táviratot menesztették hozzá:

Dr. Jókai Mór Bpest.

Eszményképünk!

Az egyetem ifjak biharmegyei köre márc. 15. ötvenedik évfordulóját ünnepli. Ez alkalomból üdvözzöljük Méltóságodat, mint a március ifjak egyik legelső vezérszereplőjét és előharcosát. Tartsa meg az Isten sokáig ezt az örökké fiatal márciusi ifjut.

A bihari kör.

Vacsora alatt még Adorján Ödön adta elő sok humorral és szelemmel »A király esküje« költeményt német, tót, cigány stb. dialektusban, ki is jutott bőven neki a tapsból.

A kedélyes est, melyet közben még *Szigeti* ur hegedű és *Schönwald* zongora játéka gyönyörködtetett, jóval éjjel után ért véget, a legkellemesebb emléket vitte magával a közönség.

* **Nagyvárad csatornázása.** Pár éves dolgot, még Hieronymi Károly idejében történt, mikor egy deputáció fennt volt néhai Juszt Sándor vezetése alatt a kereskedelmi miniszteriumban. A vízvezeték jóváhagyását elleneztek. Azóta a vízmű kitűnő szolgálatot tett Nagyváradnak, de a csatornázás ma is csak óhajítás, Hieronymi akkor a küldöttség előtt kijelentette, hogy vízvezeték nem is lehet csatornázás nélkül és mégis lehetett. A csatornázás terveit elkészítette a Walzer cég. De most már nem arról van szó, hogy Nagyváradot csatornázzuk, hanem csak egy részét a városnak. Farkas Kálmán miniszteri kiküldött

lehozta tegnapelőtt a terveket. A városházán szakszerűen ismertette az ügyet. Nagyváradon csak az elkülönítő rendszer vihető keresztül. A szennyvizek és a csapadék külön vezetendő, még pedig a kishidtól két kilométernyire a város alsó határában.

* **Március 15-ike Belényesen.** A szabadság napjának 50 éves évfordulóját itt is a nagy naphoz méltóan ünnepelte meg a magyarság. Reggel 9 órakor a ref. templomban Sipos Imre ref. lelkész tartott remek beszédet nagy számu hallgatóság előtt. Délután fél 3 órakor pedig a piacz-téren már előzőleg felállított s nemzeti zászlókkal díszített emelvény közé gyűlt a sokaság, mely növekedett a környék magyar falui: Tárkány, Fenes és B.-Ujlak lakóival, kiknek 40—50 széken való bevonulása igen impozáns volt s lobogókkal, Kossuth nótát énekelve jártak be a város főbb utcáit. A délutáni ünnepélyt Beliczey Elek főjegyző nyitotta meg, utána elénekelték a szózatot, mit ifj. Kocsán János lelkes szavalata követett *Jakab* Ödön e napra irt költeményét adván elő. Ezután Sipos Imre ref. lelkész beszélt ismét e nap jelentőségéről, mely után a »Talpra magyar« következett Halász Imre ref. tanító előadásában. Végül Horváth Gáspár szavalt még a hazaszeretetről s a Hymnusz eléneklése zárta be az ünnepélyt.

* **Az idej torna-versenyéről.** Néhány nappal ezelőtt már megemlékeztünk arról, hogy a kerületi torna-verseny az idén Aradon lesz megtartva. A hivatalos lap tegnapi száma közli a miniszter rendeletét, a melyet a tankerületi főigazgatóknak most küldött meg. A rendelet szerint torna-versenyek lesznek Sopronban Szabadkán, Szathmáron és Aradon. Aradra mennek a nagyvárad, debreczeni és nagyszabeni tankerület középiskoláinak a növendékei. Ez a hír bizonyára nagy lelkesedést kelt a középiskolák növendékeiben, mert a tornaversenyek olyan kedvesek és tanulságosak, hogy az az ifjuságnak a legjobb és legtanulságosabb szórakozása. A torna-versenyek már eddig is beigazolták életre valóságokat és ezzel a növendékeknek ez ambíciója is nő, de az ifjuság megismeri a vidékeket, a helyi szokásokat és a környéken levő nevezetes helyeket is látja. A helybeli gimnázium és reáliskola ifjusága már meg is kezdte a szervezést és biztosra lehet venni, hogy lesz annyi jelentkező mind a két iskolában, hogy a torna-versenyen részt lehet venni. Rátkay József már készíti is a diákokat erre a kirándulásra, amelyet május 29-én esetleg 30-án fognak megtartatni.

* **Nemesi névváltoztatás.** ő Felsége megengedte, hogy budai Schneider Alajos nyug. miniszteri osztálytanácsos és fia Lajos, János és Alajos, úgy unokái Ernő és Richárd magyar nemességük és »budai« előnevek épességben tartása mellett családnevüket »Szalóky«-ra változtassák.

* **A monori hitvesgyilkosaág.** Berkes József, kamári születésű, monori lakos, vagyonos kárpitos feleségét Zelenyák Máriát, 1896 évi január hó 13-án Monoron a saját udvarán vérző sebekkel halva találták. A megindult vizsgálat adatai kiderítették, hogy a korosabb Zelenyák Máriát saját férje lötte agyon, hogy szeretőjével Goldberger Emmával zavartalanul élhessen s hogy a vagyont megtarthassa. Berkes József tagadja tettét s azt állítja, hogy neje öngyilkosságot követett el s e körülmény igazolására hamis tanuk szerzésén fáradozott. E terve azonban nem sikerült, sőt Goldberger Emma egy izben töredelmes vallomás tett, hogy Berkes lötte agyon az asszonyt s a gyilkosságot megelőzőleg őt összelettel kezekkel kérte, tanácsot kérve tőle, hogy miként pusztítsa el nejét. A pest-vidéki kir. törvényszék gyilkosság büntette és hamis tanuszerzés büntette miatt vád alá helyezte

Berkest, valamint Goldberger Emmát is, gyilkosság büntetésében való bűnrészesség miatt. A végtárgyalást mára tüzték ki ellenük. Minthogy azonban Goldberger Emma a tegnapi napon súlyosan megbetegedett, a végtárgyalást bizonytalan időre elnapolták.

* **Egy derék matróna halála.** Alulírottak mély fájdalommal jelentik forrón szeretett nevelő anyjoknak, ki egykor árvaságuk egyedüli támasza volt s akinek mindazt köszönik, amit a gyermek szüleinek köszönhet, Pásztory Antóniának f. hó 16-án hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A boldogultnak földi maradványai f. hó 18-án délután 3 órakor fognak a római kath. egyház szertartásai szerint a kerepesi uti temető halottasházából az örök nyugalomra kísértetni. Az engesztelő szent miseáldozat pedig folyó hó 21-én délelőtt 10 órakor a lipótvárosi plébánia templomban fog az Urnak bemutatattani. Budapest, 1898. március 16-án. Áldás és béke poraira! Némethy Imre m. kir. államvasuti tisztviselő. Dr. Némethy Géza egyetemi ny. rk. tanár, a M. T. Akadémia I. tagja. Dr. Némethy Gyula, papnevelő intézeti tanár. Dr. Némethy József kir. alügyész. Némethy Ilona férj. Sárffy Gyuláné. Némethy Erzsébet. Némethy Ferencz, joghallgató.

* **Szerencsétlenség a belényesi ünnepélyen.** A belényesi szép ünnepély végén megrendítő szerencsétlenség történt. Szokásban van ott minden ünnepély alkalmával mozsarakkal durrogatni a város közepén az utcán is. Most is a program minden számának kezdetén és végén lőttek. Az utolsó lövésnél egy mozsár szét pattant s egy darab vas rész — egy meglehetősen távol álló — 10 éves kis fiú Zsák Ernő tanulónak a fejét szétronsolta, s azonnal meghalt. Annál inkább csodálni lehet a könnyelműséget ennél a szerencsétlen lövöldözésnél, mivel már délelőtt majdnem szerencsétlenség történt. A mozsár-ágyuk a ref. templom előtt voltak felállítva s egy akkor is szétrepedt s egy darab vas berepült K a s a l c z á n erdősz házába s a szoba tulsó falán mély lyukat vágva vissza pattant az ablak előtt álló asztalra. Éppen ezelőtt néhány másodpercczel ment el az ablaktól a ház ura, kit csak az Isteni gondviselés óvott meg a biztos haláltól.

* **Eladó házhelyek.** A Nagypiaczon Korda és Weimann már régen lefoglalva tartanak egy óriási házhelyet. A város azzal a külön kikötéssel adta el a területet, hogy egy év alatt be kell építeni. Ma is üres a telek. Dacára, hogy egy részt fizettek a vételárból, a városi tanács kimondotta, hogy a telkekre árverést hirdet. Közelebb írják ki az árverést.

* **N. N. Sz.** A nagyváradai Nemzeti Szövetség igazgató választmánya tegnap délután 3 órakor ülést tartott, melyen Gyalokay Lajos elnöke alatt jelen voltak: Hlatky Endre, dr. Nagy Ernő, Mezey Mihály, dr. Márkus László, dr. Dési Géza, Kiss Elek, Gábor János, dr. Gyémánt Jenő, dr. Sarkadi Lajos, Krüger Viktor, dr. Vári Szabó Béla, Petri Gyula, dr. Thury Kálmán, Halász Lajos. A választmány tudomásul véve a szervezés körüli felmerült költségek elszámolását dr. Sarkadi Lajosnak a szervezés körül kifejtett nagy érdemeiért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Az igazgató-választmány kimondotta, hogy minden hó első szombatján tartja ülését. Megalakították a társadalmi, nemzetiségi és munkásosztályt. A társadalmi osztály elnöke Hlatky Endre, jegyzője dr. Dési Géza, a nemzetiségi osztály elnöke dr. Nagy Ernő, jegyzője Halász Lajos, a munkás-osztály elnöke dr. Berkovics Ferencz, jegyzője dr. Thury Kálmán.

* **A keddi tüntetéshez.** A rendőrség a keddi tüntetésben megkezdett nyomozást már majdnem teljesen befejezte. Eddig negyvenhárom káros jelentkezett, akiknél a tüntetők háromszázhuszonkilencz ablaktáblát

lát betörték. A főkáros Kiss Rezső törvénytörési albíró, akinek 68 ablaktábláját törték be, azonkívül a káros maga is megsérült. Kiss Rezső házában valóságos ostrom volt, mely 25 percig tartott. A tüntetés nagyságát jellemzi az, hogy Kiss Rezső másnap szobájában 87 darab követ szedett össze. A tüntetőket a rendőrség mind szabadon eresztette, a károsokat pedig megidézte hétfőre, hogy azokat is kihallgassák.

* **Tűz.** Duló Mária hosszú-aszói lakosnak tegnap hajnalban leégett a háza a melléképületekkel együtt. A kár 200 frt körül. A tűz gondatlanságból keletkezett, amennyiben a háztulajdonos a konyhában a tüzet égve hagyta és ettől gyuladt meg a ház. A ház biztosítva nem volt és így a kárból semmi sem térül meg.

* **Valószínűtlen büntény.** A csendőrség-nél néhány nap előtt Lakatos Lászlóné kárándi lakosnő, azt a feljelentést tette, hogy még a múlt év december havában egy este valaki belépett az ablakon, de senkit sem talált. A csendőrség a feljelentés folytán a nyomozást megindította, azonban semmiféle nyomot sem talált. A csendőrség a dolgot különben nagyon valószínűtlennek hiszi és mint az eddigi nyomozásból kitűnt, hogy a panaszosnő egy ellenségét akarta így a törvény elé állítani. Az ügyben a legszigorubb nyomozás folyik.

* **Véres verekedés az utcán.** Tegnap délután a Kossuth-utcán két munkás Mikula Mojsza és Baranyai Lajos össze verekedtek, egymást jól helyben hagyták. A verekedésnek a rendőrség vetett véget, a kik a verekedőket széjjel választották és Baranyit, — akitársát elverte, — bevitték a rendőrségre. Mikula Mojsza sebesülése elég súlyos.

* **Megfenyegetett egyesület.** A várad-velencei gazdaközönsséggel gyűlt meg a városnak a dolga. A gazdaközönység nem akarja hagyni a régi jussát, a város megérvényesíteni akarja a polgárság jogát minden vonalon. A város tanácsa azt látja, hogy a gazdaközönység túllépi a hatáskörét, miért is figyelmezteti, hogy tartsa meg azt a kört, a mely a törvény szerint megilleti, mert ellenkező esetben kérni fogják a minisztert, hogy az egyesületet oszlassa fel.

* **Az izr. nőegylet hangversenye.** Érdekes és becses művészi eseménynek szolgál keretül az a holnapi hangverseny, melyet nemes céljai javára rendez a nagyváradai izr. nőegylet és a melyre napok óta lázas készülődés folyik az egész városban, a művelt társadalom minden rétegében. A hangversenynek vázlatos programja a következő:

1. Praeludium. Megnyitó beszéd, előadja dr. Dési Géza.
2. Költemények. Felolvassa Abrányi Emil.
3. Operette részletek. Énekli Ábrányiné Wein Margit, a m. kir. operaház tagja, zongorán kíséri Tarnay Alajos zeneművész.
4. Chopin. Nocturne op 15 és Liszt, le Ressignol, zongorán előadja Beck Ignáczné.
5. Humoros történetek. Felolvassa Rákosi Viktor, a Kisfaludi-társaság tagja.
6. Opera részletek. Magyar dalok. Énekli Ábrányiné Wein Margit, zongorán kíséri Tarnay Alajos zeneművész.
7. Tarnay Alajos budapesti zongoraművész és zenetanár zongora piecei.

A végleges műsort lapunk holnapi számában közöljük. A hangversenyt mint már irtuk, táncz és bankett követi.

Az előrelátható fényes erkölcsi sikernek megfelelő az anyagi siker, mert — a mint értesülünk — a jegyeket elárúsító hölgyek ezer forintnál jóval többet gyűjtöttek eddig a nemes célra.

* **Bűnbe vissza esett tolvaj.** A rendőrség tegnap elfogott egy embert, Czinczér Györ-

gyöt, aki már előzőleg két ízben volt büntetve lopásért, két ízben pedig rablásért. A börtönből most is csak néhány hete szabadult ki, ahol 2 évet töltött ki, Czinczér tegnap egy kis szatácsboltból néhány ostor-nyelet lopott és azzal meg akart szökni, azonban észre vették és elfogták. A rendőrséggel Czinczér mindenképpen azt akarta elhitetni, hogy ő részeg és hogy nem tudja, hogy mit tett, azonban a rendőrség megállapította, hogy teljesen józan és le is tartóztatták. Czinczért a délután folyamán már át is kísérték az ügyészséghez.

TANÜGY.

A községi iskolaszék ülése.

Jelen voltak: Dr. Sipos Árpád elnök, dr. Baróthy Ákos, Böszörményi Géza, dr. Bulyovszky József, Gábel Jakab, dr. Grósz Menyhért, Hlatky Endre, Ragány János, Réz Mihály, Stark Gyula, dr. Tóth Mihály és Huszár Károly jegyző.

Dr. Sipos Árpád elnök üdvözölte a jelen voltakat s jelentette, hogy márcz. 15-én az iskolaszék utólagos jóváhagyása reményében iskolai szünetet engedélyezett s felhívta a közs. iskolák igazgatóit, hogy hazafias ünnepélyeket rendezzenek iskolacsoportjainál; s értesülése szerint minden iskolánál az ünnepély a közönység érdeklődése mellett meg is tartatott.

Az iskolaszék örvendetes tudomásul veszi elnök eljárását s az iskolák tantestületének a hazafias ünnepélyek rendezése körül kifejtett buzgalmaért elismerését fejezi ki.

Ezután a felügyelő-igazgató terjesztette elő hivatalos jelentését. A tanártestület tagjai közül többen betegek voltak s azok helyettesítéséről gondoskodva volt.

A jelentést tudomásul vették.

A polgári fiú-isk. tanári kara az ikkolaszékhez tett előterjesztésében a jelen tanévre megállapított tanórarend épségben hagyását kéri; mivel ugyanis a február hóban tartott gyűlésen a tanári kar utasított, hogy az izraelita tanulók miatt a szombati napról a II. B. osztály mértani óráját más napra tegye át. A tanári kar okadatolt előterjesztését, mely megnyugtatót ad arra nézve, hogy a tanórarend épségben hagyása mellett az izraelita tanulók hátramaradást nem fognak szenvedni, az iskolaszék elfogadja s a tanórarend épségben hagyását jelen tanévre elhatározta.

Elnök előterjesztésére az óvodai szabályzat módosított, — a mennyiben a szabályzat értelmében a városi tanács eddig 400 frtig szavatosságot vállalt az óvodai helyiségek bérösszegének biztosítására; most akként módosított, hogy ne csak 400 f. tig, hanem óvónők által élvezett 750 frt városi segély keretében bármily összegig a város szavatosságot vállaljon.

Vajna Gizella óvónő által bemutatott bérleti szerződés jóváhagyott a városi tanács szavatosságának fenntartása mellett.

A közigazgatási bizottság jóváhagyása értelmében Huszár Károly iskolaszéki jegyző díjlevele jóváhagyott s állásában megerősítettet!

Vaday József közs. tanító kérvényét, melyben a dadogók számára rendezendő tanfolyam segélyezését a várostól kéri, — az iskolaszék humanus szempontból pártolja; véleményes jelentéstétel végett kiadja a tanügyi bizottságnak.

A kir. tanfelügyelőnek átiratát, melyben ápril 11-ének, mint a 48-iki törvények szentesítésének 50 éves évfordulóját megünnepelni rendeli, tudomásul vették.

A tanács a csoport-igazgatók díjazására 50—50 frtot kiutalni engedélyezett, mit örvendetes tudomásul vettek.

Eszenyi Sándor igazgatónak, betegsége

miatt 2 havi szabadságot engedélyez s a helyettesítéssel Huszár Károlyt bizza meg.

Polgármester átiratát a tanítói ötödéves pótlék tárgyában, tudomásul vették.

Ezzel az ülés véget ért.

IRODALOM.

— A váradi színészet története. Irta: Náményi Lajos. A nagyváradi magyar színészet százéves jubileumára megjött a belügy-miniszter leirata, mely helybenhagyja az állandó színház építését és megjelent egy jubiláris munka a váradi színészet történetéről. Egyes apróbb részleteket közöltünk mi is már e munkából most előttünk áll az egész. Egyelőre csak jelezzük e mű megjelenését és felhívjuk rá az irodalombarátok figyelmét, — legközelebb részletesen foglalkozunk vele. Ára 1 frt. Kapható szerzőnél Nagyváradon.

— A »Magyar Könyvtár«-t, a Lampel R.-féle könyvkiadó cég e kitűnő vállalatát a közönség annyira felkarolta, hogy ezáltal lehetővé lett a füzeteket sokkal gyorsabb egymásutánban közrebocsátani, mint eredetileg tervezve volt. A csak mult decemberben megindult gyűjtemény ma már egész a 32. füzetig érkezett s a ki végignézi az eddigi megjelent számok jegyzékét, bizonyosan elfogja ismerni, hogy azok közt egy sincs, mely ne foglalhatna helyet minden művelt magyar család könyvtárában. A legutóbb szétküldött füzetek ezek: Murger és Bartré »Bohém«-élet című híres színműve, Radó Antal fordításában. Tudvalevőleg ez az a dráma, melyből Leoncavallo operája merítve van; a nemzeti színháznak is az lesz egyik legközelebbi ujdonsága. Béla király névtelen jegyzőjének munkáját a magyarok tetteiről is közrebocsátja a »M. K.« végtelen hasznos szolgálatot téve ezzel a történelmi oktatásnak.

Az Anonymus munkája Szabó Károly elhalt historikusunk fordításában jelenik meg, melyet Mika Sándor egyet. docens javított és látott el bevezetéssel. A 31. füzetel megindul a »M. K.« új Molière fordítása, melyet bizonyosan örömmel fognak látni mindenütt. E füzet »Dandin György«-öt adja Hevesi Sándor kiváló szépségű magyarításában s ugyancsak az ő bevezetésével. Amint e felsorolásból látszik, a »M. K.« derekasan beváltja programját és méltó a legnagyobb népszerűségre. A legközelebb megjelenendő füzetek is igen érdekesnek ígérkeznek: Flammarión »Csillagos Esték« című könyve, Tóth Béla fordításában. Tóth Kálmán még eddig kiadatlan kitűnő vigjátéka, »A király házasság« Bourget három gyönyörű novellája Hevesi Sándor fordításában s végre Szabolcska Mihály egy versfüzete. A »Magyar Könyvtár« megrendelhető a kiadócégnél Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) udvari könyvkereskedésében Budapesten, VI., Andrassy-ut 21. és minden hazai könyvkereskedőnél. Egy szám ára 15 kr.

— Márczius 15-iki emlékbeszédek. A kolozsvárt megjelenő »Történelmi Lapok« nevezetes márczius 15. ajándékkal járult előfizetői útján az országos ünnephez. A laphoz ívekben mellékelve szétküldte az országban legelőször alakult márczius 15-iki bizottság 25 évi tüneményén tartott emlékbeszédek. A sorozatban 20 nál több emlékbeszéd és több vers van az ország kiváló szónokai és költőitől. A mű a márcz. 15. ünnepi kötetben is megjelenik és kapható lesz.

A szabadságharc története Világosig. 1848. Ünnepe van a magyarnak. A haza ujjászületésének, történelmünk legdicsőbb korszakának: 1848-nak félszázados évfordulóján szegény és gazdag, szolga és ur, hatalmas és elyomott-mind-mind egybeolvad egy szent érzelemben.

Az emlékezet szárnyain vissza-visszaszállunk a nagy idők nagy eseményei közé s szemünk előtt elvonulnak a hősök dicső alakjai. Már félszázadja s mégis, mintha csak tegnap lett volna! Esméik, törekvésük a mi ideálunk, küzdelmük a mi dicsőségünk, győzelmük a mi javunk; mert az igazság örök! Csak a

szüneted egy jobb jövő reményében volt egyedül az ő osztályrészed.

E küzdelmek, e szenvedések történetét hadd ismerje minden magyar, hadd lássa, mire volt képes az erős honszeretet, mily csodákat művelt a honfiai áldozatkészség! És merítsen belőle tanulságot a jövőre nézve!

E hazafias cél lebegett a »Werböczy« könyvnyomda részvénytársaság előtt, a mikor elhatározza, hogy a nagy idők történetét áttekinthetően, kimerítően és vonzó előadásban megírta a magyar olvasóközönség számára olyképp, hogy az emlékmű még a legszegényebbeknek is hozzáférhető legyen.

És ezen kitűzött célt fényesen szolgálja az előttünk fekvő diszes kiállítású mű, mely 64 oldalon át érdekesen, friss közvetlenséggel ismerteti a szabadságharc eseményeit úgy, hogy az olvasó tiszta képet nyer a nagy idők lefolyásáról. A mindvégig érdekes szöveget a legszebb képek nagy sokasága díszíti (csaknem 100 kép). Itt látjuk a szabadságharc főbb szereplőinek képmásait, a nevezetesebb csaták rajzát, több egykoru falragaszt és levelet, mind-ezeket a leg gondosabb kivitelben.

Ezenfelül a könyv egy táblázatot tartalmaz, mely időrend szerint sorolja fel a szabadságharc eseményeit, azok keltének megjelölésével. Már magából e táblázatból megtanulhatjuk e nagy napok történetét.

A szép füzet, mely igazán méltó emléke a dicső időknek, csak 40 krajczárba kerül, hogy még a legszerényebb kunyhó lakói is megvehessék. Kapható minden könyvkereskedésben. Megrendelések a *Werböczy könyvnyomda Részvénytársaság* címére (Budapest, IV., Vármegegyencza 11. sz.) intézendők.

Igazságszolgáltatás.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Büntető tanács.

Előadó: *Polchy Mór.*

- 680. Liskai Mátvás lopás.
- 716. Nyika Sofron s. t. hatóság elleni erőszak.
- 742. Márk Mihály súlyos testi sértés.
- 750. Konstantin Lázár lopás.
- 751. Kramer Antal magánlak sértés.
- 752. Mandel István s. t. lopás.
- 703. Band Petru lopás.
- 774. Földesi Bónián rágalmazás.
- 775. Katz Andor s. t. szem. szab. sértés.
- 801. Lőrincz István jogtalan eljáratás.

Előadó: *Urbán Adolf.*

- 517. Stern Sámuel lopás.
- 672. Muntyán Avram testi sértés.
- 673. Bukatos Pável s. t. becsületsértés.
- 602. Végh Gábor s. t. lopás.
- 615. Kolozsi Gyula becsületsértés.
- 616. Szilágyi Margit közbiztonság.
- 617. Mendelovits Sámuel s. t. közszend elleni stb.
- 656. Harmati István hamis pénz kiadás.
- 657. Grantner Lujza közszendh.
- 709. Pallér Lajos lopás.
- 794. Ohlmacher Farkas testi sértés.

Előadó: *Pojnár Dénes.*

- 543. Mnyereczán György szándékos emberölés.
- 633. Dubestyán Juon s. t. hatóság elleni erőszak.
- 662. Pláb Gábor s. t. súlyos testi sértés.
- 664. Bereczki Lajos s. t. zsarolás.
- 665. Bálint Filimonné s. t. hatóság elleni erőszak.
- 733. Boka Ágnes sikkasztás.
- 821. Ille Mitru Salamos lopás.

Előadó: *Molnár Géza.*

- 626. Tóth Ferencz s. t. k. t. sert. és becsületsértés.
- 653t Szilágyi Lászlóné becsületsértés.
- 663. Kriszte Jakab zsarolás.
- 712. Moga Vaszali magánokirat hamisítás.
- 8222. Kormány Jánosné s. t. becsületsértés.

REGÉNY-CSARNOK.

ÜZLET és SZERELEM.

Németből: — plex.

49.

Az öreg Stendardó sem volt rosszabb a többi embereknél, — így gondolkozott néha magában. Egy kevés türelem és kitartás mellett mégis elhárithatta volna kettőjük utjából az akadályokat, főleg, miután mindenkor olyan gyengéd szeretettel volt iránta. És e percben, midőn már teljesen tisztában volt Fredericó viszonya felől és tudta azt, a mit azelőtt még nem tudott, egészen más világításban tűnt fel előtte Fredericó alakja és másképp is ítélte meg kettőjük helyzetét egymás iránt a multban.

S bárha minden töprengése és képzelődése hasztalannak is tűnt fel előtte, a régi seb azért mindannyiszor felfakadt valahányszor a praktikus brémai kalmár családjánál összeköttetésbe kellett lépnie és éreznie lelkében, hogy mily profán kezekkel avatkoznak ezek bele szívügyébe.

Még egy más valami is hozzájárult ahhoz, hogy Zsófia helyzete még zavarosabbá váljon.

A véletlen játéka úgy hozta magával, hogy a következő napok egyikén, midőn a kelen-gyéjéhez szükséges bevásárlások végzése közben egy az Elba tulsó partján fekvő divatkereskedésbe akart átmenni és e végből hajóra ült, ugyanakkor egykori jegyese, Fredericó Stendardó aki üzleti ügyekben jött be aznap a gyártelep-ről Hamburgba, szintén arra a gőzösre kerüljön, a hova Zsófia beszállott volt.

Mig az átkelés tartott, Zsófia állandóan a gőzös kajüt-jében tartózkodott s csak futólag tekintett ki néha a fedélzetre, úgy, hogy Fredericót egészen kétségbeejtette hideg közönyösségével.

Ez azonban egy pillanatra sem vette le róla tekintetét. Rég nem látott kedvesének látása elég volt arra, hogy újra lángot veszen szívében az eddig elfojtott szerelem. Azonkívül ellentárlhatatlan erővel vonzotta őt magával a vágy is, hogy ezt a ritka alkalmat arra használja fel, hogy végre Zsófiával beszélhessen. A lélek ama belső ösztöne működött benne, mely mindnyájunkat arra ösztökél, hogy ha tartunk még valamit polgártársaink bizalmára és becsülésére, úgy iparkodjunk általuk minél kedvezőbbben megítéltetni, érdemünk szerint méltányoltatni. Azonkívül most már teljesen szabadnak érezte magát. Az Angelina felől kapott hírek lehetővé tették neki, hogy nyílt homlokkal állhasson Zsófia elé. Vagyoni állapotánál s kiküzdött társadalmi állásánál fogva sem volt oka többé Zsófia előtt restelkedni. Ez utóbbi különben egy más férfinak volt már a menyasszonya, s így semmi veszély sem rejlett szerinte abban, ha egymással újra érintkezésbe lépnek.

Midőn tehát Zsófia a hajót elhagyta és gyors léptekkel sietett a legközelebb eső utcák egyike felé, Fredericó szintén nyomon követte őt és melléje kerülve tiszteletteljes köszöntés után így szólította meg egykori jegyesét:

— A régi felejthetetlen emlékek és a ben-nünket egybefűzőtt kapocs alapján engedje meg Zsófia, hogy egy kevés időre melléje csatlakozhassam és szóbelileg is felvilágosítással szolgálhassak. Kegyednek magam felől, s a mindennapi türelmetlen óhajta a szívemnek, mióta egymással szakítottunk.

Ugy-e bár Zsófia én sohasem tettem magára azt a benyomást, mintha nemtelen, anyagi gondolkozású ember lennék, aki számításból és érdekből közeledett Kyged felé? És higgye meg nekem azt is, hogy én nem vagyok hibás a történetekért, csak az események áldozata.

(Foly. köv.)

TAVIRATOK.

Stefánia állapota.

Budapest, márcz. 17. (Saj. tud. táv.) Mint Bécsből távirják, Stefánia özvegy trónörökösné gyógyulása annyira haladt, hogy tegnap rövid időre felkelhetett az ágyból.

A német császár berlini nagykövetüknél.

Berlin, márcz. 17. (Saját tud. táv.)
A »Berliner Localanzeiger« jelentése szerint Vilmos császár tegnap 7 órakor Szögyény-Marich osztrák-magyar nagykövethoz hajtatott. A császár, aki bejelentetlenül és kíséret nélkül érkezett, a nagykövetet nem találta otthon.

Az osztrák jobb-párt értekezlete.

Bécs, márczius 17. (Saját tud. táv.)
A jobboldal pártelnökei ma délelőtt értekezletet tartottak, melyen Javorski, Engel, Szieduszycki, Kramarz, Falkenhayn, Ebenhoch, Fuch és Kicovich voltak jelen. Kicovich a beteg Bulat képviselőt helyettesítette.

Osztrák miniszterek Budapesten.

Budapest, márcz. 17. (Saj. tud. táv.)
Bécsből jelenti tudósítónk, hogy a mai esti személyvonattal Thun gróf miniszterelnök, dr. Bernreiter kereskedelmi és Keizl pénzügyminiszter Budapestre utaznak.

Az Osztály-sorsjáték huzásai.

Budapest, márcz. 17. (Saj. tud. táv.)
Az Osztály-sorsjáték mai huzásán a következő nagyobb összegű sorsjegyeket huzták ki: 10000 koronával a 89767-est és 97661-est; 5000 koronával a 45807-est, 87206-ost és 44071-est.

Egy berlini lap az osztrák helyzetről.

Budapest, márczius 17. (Saját tud. táv.)
Ahoz a jelentéshez, hogy Thun gróf miniszterelnök határozottan a nyelvkérdés törvényes szabályozására törekszik, a »Berliner Tageblatt« ezt jegyzi meg: Mi mindenesetre azt hlsszük, hogy a németek Ausztriában okosan tennék, ha nem feszítenék túl a hurt.

Arany bevitel New-Yorkba.

Budapest, márcz. 17. (Saját tud. távirata.)
New-Yorkban újabb 1,500.000 dollár aranyat rendeltek a behozatalra.

Spanyol—amerikai konfliktus.

Budapest, márcz. 17. (Saját tud. táv.)
A Reuter-ügynökség jelenti Washingtonból: A Spanyol kormány barátságos hangon felszólalt az amerikai Egyesült Államoknál, utalva arra, hogy a hadi készülődések Spanyolország becsületes fáradozásai elé, hogy Kuba autonómiáját kieszközölje, akadályokat gördítenek. Spanyolország kijelenti, hogy nagy hajóhad összevonását Kaywestben nem tekintheti barátságos intézkedésnek. A Spanyolország ellen való háboru ilyen körülmények között a világ szemében igazolatlan és a humanitás és civilizáció ellen elkövetett bűnténynek látszanék.

Hajójárat Nagymaros és Visegrádra.

Budapest, márczius 17. (Saj. tud. táv.)
A magyar folyam és a tengerhajózási r. t. igazgatósága közli, hogy Budapest, Visegrád, Nagymaros és Dömös közötti rendes hajójáratát e hónap 19-én megkezdi a tavalyi menetrend szerint. Az első hajó 19-én indul Budapestről, visszafelé 20-án indul Dömösről. A hajó ugy a személy, mint az áruforgalmat közvetítik

Anglia politikai helyzetéről.

Budapest, márczius 17. (Saját tud. táv.)
A londoni kereskedelmi kamarák szövetkezetének bankettjén Roseberry lord beszédet mondott, amelyben kifejtette, hogy valaki nagyon is könnyelműen beszélt a háboru bozasztó szerenésétlenségéről. Angliának legelőször is bizonyosnak kell lennie abban, hogy a háboruért hozott óriási áldozatok kielégítő hasznot is hoznának. Roseberry ezután elismeréssel szólott Salisbury lordnak a külügyekben szerzett rendkívüli tapasztalatairól.

Ritchie a kereskedelemügyi kamarák elnöke kifejtette azt a reményét, hogy minden ügy, melyek felett más hatalmakkal tárgyalások folynak, barátságos uton lesz rendezhető. Angliának, a nélkül, hogy háborus szándéka volna, mégis meg kell védenie minden jogát. Nyugat-Afrikára vonatkozólag Ritchienak az a nézete, hogy Franciaország barátságos rendezést óhajt. Alig kételkedik abban, hogy a Párisban folytatott tárgyalások befejezése után létrehozandó megegyezés Anglia kereskedelmi osztályait ki fogja elégíteni. Ami Kinát illeti, a kormány politikája inkább békés tárgyalások folytatásában rejlik, mint a szélsőségig menő intézkedésekben, amit némely körökben támogatnának.

Curzon külügyi államtitkár kifejtette, hogy a külügyi hivatalnak kötelessége a nyitva álló piacok nyitva tartásáról gondoskodni és új piacokat nyitni, a hol csak lehetséges.

Japan tiltakozás.

Budapest, márczius 17. (Saj. tud. táv.)
Mint a »Times« jelenti, Japan elhatározta, hogy nem engedi meg, hogy Oroszország az ő Japan érdekeinek Kinában kárt okozzon. Japan ellen fog állani Oroszország minden kísérletének, hogy lábát Koreában megvesse.

Ugyane lapnak jelentik Konstantinápolyból, hogy a porta kifogást tett Pétervárott Sinovjev orosz nagykövetnek a hátralakos hadikárpótlás megfizetése ügyében támasztott követelése ellen.

KÖZGAZDASÁG.

A Biharmegyei Gazdasági Egyesület gyűlése.

A »Biharmegyei Gazdasági Egyesület« ia z-gazgató választmánya Nagy Lajos e. alelnök elnökle alatt e hó 16-án délután 3 órakor választmányi gyűlést tartott.

Választmányi gyűlés után Szabó József elnökle alatt tartotta meg évi rendes közgyűlést.

Jelen voltak: Szabó József elnök, Nagy Lajos alelnök, Alexander Lajos, Balázsházy Bertalan, Beöthy László, Beöthy Pál, Bernáth István, Géczy Lajos, Markovits Antal, Örley Kálmán, Plathy, Sternthal Arthur, Száhlender Károly, Telegdy József, gróf Tisza Kálmán, Vidovich György, dr. Márkus László e. pénztárnok, Weingärtner Andor titkár.

A titkári előterjesztés után kezdetét vette a közgyűlés, melynek lefolyása a következő volt:

Szabó József elnök a közgyűlést a tagok üdvözlétével megnyitja.

Előterjesztette az elnökségi jelentés az egylet mult évi működéséről.

Közgyűlés az elnökségi jelentést nagy figyelemmel hallgatta, Beöthy László főispánnak az ezredéves kiállítás érdekében kifejtett tevékeny működéséért jegyzőkönyvi köszönetet mond, egyebekben az elnökségi jelentést tudomásul vette.

Előterjesztett a számvizsgáló bizottság jelentése.

A közgyűlés ennek alapján a pénztárnoknak a felmentvényt megadta.

Előterjesztett a folyó évi költségirányzat, a közgyűlés azt elfogadta.

Egyleti elnök az alapszabályok értelmében kéri a közgyűlést elnök, 2 alelnök, 48 választmányi tag, 1 számvizsgáló bizottsági elnök és bizottsági tag választására.

Együttal kéri a közgyűlést a választások megejtése céljából egy választási elnököt választani.

Közgyűlés a választás megejtésére Beöthy László dr.-t kérvén fel, ki az elnöki tisztséget elfoglalván felhívja a közgyűlést a választásra.

Közgyűlés Vidovich György indtványára újra megválasztja elnöknek Szabó Józsefet, alelnöknek Nagy Lajost és gr. Tisza Istvánt.

A megválasztott elnök: Szabó József a maga és elnöktársai nevében csinos beszéd kíséretében megköszönné a beléjük helyezett bizalmat s kijelenti, hogy kötelességüknek fogják ismerni az egylet és a gazdaközönség érdekeit előmozdítani.

Megválasztottak választmányi tagokká:

Ambrózy Márton, Balázsházy Bertalan, Beöthy László, Bereczky Géza, Bernáth István, Csapó Dezső, Csanak Jenő, Czifra Gerő, Des Echerolles K. Sándor, Gálbory Sámuel, Géczy Lajos, Gyurkovits Vincze, Hegedüs Géza, Hirschmann Konrad, Hoványi Géza, gróf Kornis Károly, báró Königs-warter Hermann, Korda Andor, Kornstein Lajos, Lovassy Ferencz, Markovits Antal, Markovits Kálmán, Markovits Károly, Molnár Imre, Nadányi Miklós, Örley Kálmán, Papp Imre, Pekanovits Imre, Plathy Miklós, gróf Pongrácz Vilmos, Raesek János, Sal Ferencz, Schlauch Nándor, Szabó János, Száhlender Károly, Szilágyi Jenő, Schwartz Ferencz, Szunyogh Lóránd, Szunyogh Péter, Szunyogh Zoltán, Szunyogh Zsigmond, Telegdy József, gróf Tisza Kálmán, Vertán Zoltán, Vidovich György, Wertheimstein Alfréd, Zajnay János, Szunyogh Szabolcs.

Végül a számvizsgáló bizottság lett megválasztva.

Elnök: Bereczky Géza, tagok: Géczy Lajos, Pekanovits Imre.

Ezután elnök a közgyűlést jegyzőkönyvnek hitelesítésére Száhlender Károlyt és Géczy Lajost kérvén fel, a gyűlést berekesztette.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1898. márcz. hó 15-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: Ó 11.80. Uj 11.60. Kétsz. buza 8.90—9.10. Rozs 8.30—8.50. Arpa 5.70—6.50. Zab 7.10—7.20. Tengeri: ó 5.60. uj 5.80. Borsó 15.—. Lencse 16.—. Bab 8.20. Kötés-kása 12.—. Burgonya 3.80. 100 kiló lángliszt 19.40, zsemlyelisz 19.20, fehérkenyér liszt 13.80, barnakenyér liszt 18.20, széna fuvarral 1.80, szalma 0.70 Szalona 63.—, 6 kiló zsup-szalma —08, 150 dkgr. alom-szalma —03. 1 köbm. bikkfa 3.20, tölgyfa 3.—, cserfa 3.40. 100 kiló marhahus 48.—. Öntött gyertya 46.—. Lámpaolaj 44.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —40. Pálinka —34. Szilva pálinka —80. Szesz 1.—. 1 mm. kőso 10.70, nyers fagyú 24.—. olvaszt. fagyú 34.—, szappan 24.—, birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 32.—, uj bor 23.—, mész 1.30, kemény faszén 1.90, puha faszén 1.60, kendermag 9.—. köles 5.80, repce —.—, dió 23.—, mogoró —.—, aszu szilva 24.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 12, szalonna 68, sertéshus 60, juh-hus 34, veres hagyma 12, fog-hagyma 32, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 16. Egy liter kóolaj 18, 1 mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1898. évi márczius 15-ről: Tiszta buza körülbelül 300 hltr, kétszeres buza 70 hltr, rozs 250 hltr, árpa 50 hltr, zab 150 hltr, tengeri 400 hltr, burgonya 350 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 65 db, félhizott 160, sovány 500, süldő 1000, malacz 1500, hizott marha 90, jármás ökör 1640, fejős tehén 1110, borju 850, bivaly 61, juh és kecske 250, ló 2428.

Marha ártáblázat 1898. márczius 15-ről: Egy pár első rendű jármás ökör 320—360, egy

pár másodrendű jármás ökör 230—300, egy pár harmadrendű jármás ökör 120—210, 1 pár fejős tehén 100—200. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 65—85. 1 drb. vágó tehén 150 kgr. 45—65. 1 drb. veres borju 10—16, 1 drb. fél éves borju 16—25, 1 drb. egy éves borju 25—35, két éves borju 35—60, 1 pár hizott sertés 53—92, 1 pár fél éves 22—28, 1 pár egy éves sertés 35—58, 1 pár két éves sertés 56—90, egy jó igás ló 70—100, egy pár ökörbőr 16—22, egy pár tehénbőr 13—16, 1 pár borjubőr 6—8, 1 pár lóbor 7—10.

TÖZSDE.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatözsde.

Készaru búzában az irányzat gyenge volt.

Határidők.

Budapest, márcz. 17.

Buza őszre	—	—	—	—	9.04
Buza tavaszra	—	—	—	—	11.99
Tengeri	—	—	—	—	5.35
Rozs őszre	—	—	—	—	8.46
Zab őszre	—	—	—	—	6.52

Értéktözsde.

Az irányzat szilárd.

Budapest, márcz. 17.

Osztrák hitel	—	—	—	—	364.—
Magyar hitel	—	—	—	—	381.—
Allamvasut	—	—	—	—	840.50
Déli vasut	—	—	—	—	80.50
Rimamurányi	—	—	—	—	247.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	264.50
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	252.50
Iparbank	—	—	—	—	101.25
Budapest közuti	—	—	—	—	402.50
Kereskedelmi bank	—	—	—	—	1404.—
Villamos vasut	—	—	—	—	277.50
Salgótarjáni	—	—	—	—	623.—
Waggon-kölcsön	—	—	—	—	583.—

Bécs, márcz. 17.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	—	—	—	—	864.25
Magyar hitel	—	—	—	—	381.—
Allamvasut	—	—	—	—	400.50
Birodalmi márka	—	—	—	—	58.77

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktözsden 1897 márczius 17-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	121.05
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	99.40
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	119.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	100.45
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	122.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	97.50
Italmérési jog megváltási kötvény	—	—	—	—	101.25
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	97.50
Magyar nyereségy-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	161.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	—	142.—
Osztrák járadék papírban	—	—	—	—	102.—
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	102.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	123.—
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	102.50
1860. osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	144.—
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	—	—	927.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	—	380.25
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	—	—	362.80
Páris vista	—	—	—	—	340.—
20 márkás arany	—	—	—	—	9.52
Német birodalmi márka	—	—	—	—	58.75 1/2
London viste	—	—	—	—	120.50
Páris vista	—	—	—	—	47.60
20 márkás arany	—	—	—	—	11.73

SZERKESZTOI POSTA.

Debreceni. A tárczát is, a divatlevelet is megkaptuk. Köszönet a figyelemért. A divatlevél azt hiszem, érdekelné fogja olvasóink szőbbik részét s azért máskor is szívesen közöljük. Azt azonban nem ígérhetjük, hogy tárczarovatunkban közöljük, mert ez a levél tartalmán és hosszúságán kívül a technikai beosztástól is függ. Üdvözlét.

Nóra. Helyben. A bőjtő gyónások és áldozások immár megkezdődtek és tartanak. — Egyéb-iránt pedig nem csupán a bőjtő szezonban szokás gyónni, hanem máskor is. Eltekintve azonban mind-ezekről, a jól szerkesztett Tiszántulra előfizethetni ugyancsak a jól berendezett Tiszántul kiadóhivatalában (negyedévenként csekély 2 és fél forintokért), de ugyanitt előfizethetni a Singalériákra is, még pedig mesésen olcsó ár 1 forint kapcsán, Bukky ur tényleg leintődött. Pazar üdvözlét!

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

9833/897 t. j. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A nagyvárad kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság által özv. Kiss Andrásné végrehajthatónak Kiss Lajos továbbá özv. Kiss Mihályné mint kiskoru gyermekei term. és törv. gyám anyja végrehajtást szenvedő elleni 40 frt. tőke s jár. iránti végrehajtási ügyben tekintettel arra, hogy a kikiáltási ár az 500 frtot meg nem haladja, végrehajtást szenvedők tulajdonul felvett ezen tkvi hatóság területén fekvő s a k. apáti 328. sz. betétben foglalt A. I. 1. 2. hrsz. a. egész ingatlanra a kért végrehajtási árverés az 1881. LX. t. cz. 156. §-a értelmében elrendeltetik s foganatosítására határidőül **1898 évi április hó 25-ik napjának délelőtti 10 órája** k. apáti község házához kitűzetik.

Kikiáltási ár 328 frt. azonban az árverésre kitűzött ingatlan szükség esetén ezen áron alul is el fog adatni. Venni szándékozók bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-át vagyis 32 frt 80 krt tartoznak készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

A vételár 3 részletben fizetendő és pedig az első részlet az árverés napjától számított 15 nap alatt, a második részlet ugyanazon naptól számított 1 hónap alatt, a harmadik részlet ugyanazon naptól számított 2 hónap alatt: minden egyes vételári részlet után az árverés napjától a fizetés napjáig 5%-os kamat fizetendő.

Ezen árverés feltétele, a hivatalos órák alatt a telekkönyvi hatóságnál és K. Apáti község elöljáróságánál megtekinthetők. Nagyváradon a kir. tvszék mint tkvi hatóságnál 1898 Január 25.

Olasz,

kir. tvszéki bíró.

Értesítés!

Van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy a tavaszi idényre

feltűnő kivitelű

napernyők, divatszövetek, mosókelmek, vásznak

és

kész fehérneműek

nagy választékban megérkeztek, melyek feltűnő olcsó árban kaphatók.

Szíves pártfogásukat kérve

86 1-6

kiváló tisztelettel

Beczky Lajos.

1.000,000 Korona

Egy millió nyerhető.

A 2-ik magy. kir. szabad. osztálysorsjáték 50.000 nyereseményének jegyzéke.

A játékterv 9. §-a szerint a legnagyobb nyeresemény

1.000,000 korona. Egy millió

A nyeresemények következőleg vannak beosztva.

Nyeresemények	Korona
1 »	600 000
1 »	400 000
1 »	200 000
2 »	100 000
1 »	90 000
1 »	80 000
1 »	70 000
2 »	60 000
1 »	40 000
5 »	30 000
1 »	25 000
7 »	20 000
3 »	15 000
31 »	10 000
67 »	5 000
3 »	3 000
432 »	2 000
763 »	1 000
1238 »	500
90 »	300
47350 »	200, 170, 130, 100, 80, 40 korona.

50 000 nyer. és 13 160 000 kor. jutalom ért. melyek hat osztályban kisorsoltatnak.

A 2-ik magy. kir. szab. osztálysorsjátékban

a sorsolási program szerint **egy millió koronát**, tehát hatalmas összegű készpénzt nyer a legnagyobb nyeresemény a játékterv 9. §-a szerint; emellett ezen osztálysorsjáték nagyon előnyös nyeresési esélyeket nyújt; és pedig

100.000 50.000
eredeti sorsjegy pénznyereseményt.

A sorsjegyek felének nyernie kell. Az összes 50.000 nyeresemény a mellé álló jegyzékben fel van sorolva és a kormány ellenőrzése mellett hat egymásután következő rövid időközben kisorsoltatik, midőn is a nyert összeg a szerencsés nyerőnek készpénzben kifizetetik.

Eredeti sorsjegyeket következő eredeti áron adunk el:

Egész eredeti sorsjegy 6 frt — kr.
Fél » » 3 » — »
Negyed » » 1 » 50 »
Nyolczad » » 0 » 75 »

Az összegnek postautalványon való vétele után azonnal megküldjük a rendes eredeti sorsjegyet az első húzásban érvényesül. Kiváratra utánvételt is küldjük a sorsjegyeket.

Minden sorsjegyküldeményhez az eredeti húzási programot is megküldjük és minden húzás után vevőink azonnal megkapják az eredeti húzási lajstromot.

Gyakran ezeket kockázatnak merész vállalatokba, a midőn a kiliátásba helyezett nyeresemény nagyon kérdéses. Ennek fogva kockázatossá egy sorsjegy vételével aránylag oly csekély összeget, a mely által hirtelen nagy tőkét nyerhetünk.

Sorsjegykészletünk nagyon csekély és gyorsan elfogyhat, tehát ajánljuk, hogy a rendeléménytel ne késünk és kérjük azokat, lehetőleg azonnal, azonban mindenesetre

legkésőbb f. é. márczius 30-ig
hozzánk beküldeni.

Fehér Lajos és társa

a m. k. szab. osztálysorsjáték fuélarusítói.

BUDAPEST,

Gizella-tér 5. sz.